І чужому научайтесь,
І свого не цурайтесь . . .
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація:
"Svoboda", 81-83 Grand St.
Jersey City, N.J. 07303
434-0237
434-0807
УНСоюз: 435-8740
— Тел. з Ню Йорку: —
BArcly 7-4125
УНСоюзу: BArcly 7-5337

РІК LXXII. Ч. 98. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СЕРЕДА, 26-го ТРАВНЯ 1965 10 ЦЕНТІВ — 10 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, WEDNESDAY, MAY 26, 1965 No. 98. VOL. LXXII.

ОСТАННІ ВІСТІ

Вівторок, 25 травня 1965 року

В АМЕРИЦІ

В ГРОМАДЯНСЬКІЙ ВІЙНІ В БОЛІВІЇ ВБИТО 48 ОСІБ, А ЧИСЛО ПОРАНЕНИХ СТАНОВИТЬ 234. Ця домашня війна розвинулася з того, що уряд хоче збройною силою зламати шахтярів, які страйкують вже довший час, припинивши продукцію олова. Боротьба ведеться не тільки в копальняному районі, але і в столиці країни Ля Паз, де 300 робітників забарикадувалося в одній частині міста, озброївшися пальною автоматичною зброєю. П'ять полків стараються оточити копальняний район із повстанцями. Голова хунти генерал Рене Баррієнтос Ортуньо вимагає, щоб шахтярі склали зброю без жадних умов. Між проводом робітничих організацій є сильні комуністичні впливи.

НАЙВИЩИЙ СУД ЗДА ВИЗНАВ ЗА НЕКОНСТИТУЦІЙНЕ ОБМЕЖЕННЯ ПОШТОВИХ ПОСИЛОК ІЗ КОМУНІСТИЧНИХ ДЕРЖАВ. В 1962-му році Конґрес схвалив був закон, що всі незапечатані поштові посилки з комуністичних держав можуть бути контрольовані поштовими урядовцями. Визнану цими урядовцями пошту як „комуністичну пропаґанду" затримували в поштових урядах, повідомляючи адресатів, чи вони бажають собі, щоб їм цю пошту надіслати. Коли до 20-ох днів не було відповіді від адресатів, то ці посилки нищено в поштових урядах. Найвищий Суд визнав, що таке поступовання не є згідне з першою поправкою до конституції. Рішення суду було одноголосне. Всі 8 присутніх суддів були „за".

ПРЕЗИДЕНТ ПЛЯНУЄ НОВІ ВАРСТАТИ ПРАЦІ ДЛЯ 500,000 ЮНАКІВ І ЮНАЧОК, які знайдуться на ринку праці після закінчення шкільного року. Президент заявив, що уряд постарається про 75,000 сезонових літніх варстатів праці. Молодечий Корпус Праці займатиметься вишколом молоді, приватні фірми повинні також співпрацювати в цій ділянці. Понад 2 мільйони молоді у віці від 16 до 21-го року життя хотіли б працювати під час вакацій, і треба б подбати про це, щоб якнайбільше молоді могло знайти затруднення. Цією справою займається окремий Кабінетний Комітет в справах затруднення під проводом віце-президента Гюберта Гомфрі.

АВТОМАТИЗАЦІЯ ПРАЦІ ПОСЛАБЛЮЄ ГОЛОВНУ ЗБРОЮ РОБІТНИКІВ — СТРАЙК, — заявив директор Федерального Уряду Посередництва Вілліям Е. Сімкін. В деяких автоматизованих промислах страйк не може принести жадної користи робітничим спілкам, бо ці промисли легко могли б продовжувати працю під час страйку. Сімкін вислав про цю справу звіт Конґресові, заявляючи, що над цією проблемою треба б окремо призадуматися, щоб зберегти вільну економіку в нових обставинах. Сімкін не сказав, в яких промислах страйк не може принести бажаної допомоги робітникам, але з кол робітників заявили, що страйк можна уважати за перестарілий в таких промислах, як автоматизовані рафінерії нафти та в телефонічному промислі.

ЗА ДОПОМОГОЮ САТЕЛІТА „РАННІЙ ПТАХ" ВІДБУЛАСЯ ПУБЛІЧНА ЛІЦИТАЦІЯ В ЛОНДОНІ Й НЮ ЙОРКУ. 24-го травня відбувся перший в світі публічний випродаж мистецьких картин, під час якого публіка оглядала мистецькі картини на телевізійному екрані, сидячи в залях лондонської мистецької Галерії та її нюйоркської філії при Медісон Авеню. Тексаський мільйонер купив образ покійного прем'єра Черчилла за $39.200. В Лондоні в цій ліцитації брали участь 600 осіб, а в Ню Йорку тому продажеві з молотка приглядалося 700 осіб. Деколи передача не була добра, і картини виглядали як на екрані домашнього кіна.

У СВІТІ

ПІВ МІЛЬЙОНА НІМЦІВ ВІТАЛИ КОРОЛЕВУ Єлисавету у Штутґарті, — отож майже ціле населення того 630,-000-го міста вийшло на вулиці. Прем'єр автономного краю Баден-Вюртенберґ висловив на прийнятті у честь королеви бажання, щоб Британія активно причинилася до політичного з'єднання Европи — задля добра тривкого миру. Ця суґестія перечить політиці де Ґолля, який тримає Британію здалеку від континентальної Европи.

У ВИБОРАХ ДО БЕЛЬГІЙСЬКОГО ПАРЛЯМЕНТУ виграли екстремісти, а обидві теперішні коаліційні партії, католицькі християнські соціялісти і соціял-демократи втратили багато мандатів. Зате право-консервативна партія „За волю і проґрес" збільшила свій стан посідання з 20 мандатів до 48, на всіх 212. Християнські демократи мають 77 (замість 96), а соціялісти 64 (замість 84). Прем'єр Тео Лефебр подався до димісії. Бояться відновлення гострих мовних спорів між фляманцями, що говорять по-голляндськи, і вальонцями, що говорять по-французьки.

АМЕРИКАНСЬКІ ВІЙСЬКА У ПІВДЕННОМУ В'ЄТНАМІ ЗРОСТУТЬ в червні цього року до 60.000. Тепер вони становлять силу 46.000. В 1961 році було там 2.000 американських вояків, в минулому році 23.000. Тепер приготовляється перевезення цілої одної бойової дивізії з Гаваїв. Військові чинники рахуються з можливістю наступу комуністичних партизанів в дощевому періоді, який корисний для їхніх операцій, і хочуть скріпити державне військо.

У ФРАНЦІЇ АРЕШТОВАНО 11 членів правого екстремістичного табору за змову проти теперішнього режиму де Ґолля. Після виїзду кол. прем'єра Жоржа Бідо до Бразилії, теперішнім лідером правого, ворожого де Ґоллеві, табору є кол. сотник Чужинецького Леґіону Пієр Сержент, який, мабуть, живе у Бельгії.

6 ЕВРОПЕЙСЬКИХ ПРЕМ'ЄРІВ НАРАДЖУЮТЬСЯ над дальшою економічною співпрацею. Є ними прем'єри Британії, Швеції, Норвегії, Данії, Фінляндії і Австрії, а поруч із ними в конференції беруть участь міністри господарських справ Швайцарії і Португалії. Цей економічний бльок, званий „зовнішньою сімкою", створено після постання Европейської Економічної Спільноти 6-ма західньоевропейськими державами. Вправді Австрія і Данія внесли подання до Економічної Спільноти, але після того, як Франція відкинула подання Британії — наступив насправді двоподіл в Европі.

ТУНІСЬКИЙ ПРЕЗИДЕНТ ГАБІБ БУРҐІБА ЗНОВУ ОДВЕРТО ВИСТУПИВ проти єгипетського президента Гамаля Абдель Нассера, потвердивши свою приязнь у відношенні до Америки та натаврувавши Нассера за його активне втручання в Ємені проти тамошнього популярного королівського режиму й збройне підтримування слухняного собі республіканського президента. Бабіб Бурґіба глузував з антизраїльської демагогії Нассера й одверто запитував „чому Нассер не йде війною проти Ізраїлю?"

НОВИМ ПРЕЗИДЕНТОМ АВСТРІЇ СТАВ соціялістичний посадник Відня Франц Йонас. Він був за професією друкарським складачем. 65-літній Франц Йонас, бурмістр Відня від 1951 року дістав 2,324.474 голоси, а 66-літній канцлер Альфонс Ґербах, християнський суспільник, дістав 2,260.- голоси, отож різницю становило кругло 60.000 голосів.

В Санто Домінґо триває перемир'я; переговори про політичний мир безуспішні

Санто Домінґо. — 24-го травня, місяць після того, як почалися заворушення, перемир'я зберігали обидві сторони, але про політичний мир між прихильниками полковника Франціска Каманя Деня і генерала Антонія Імберта Барреpаса не можна говорити. Генерал Імберт не хоче погодитися на те, щоб колишній міністр в уряді Хуана Боша, Антоніо Ґузман, мав очолювати новий уряд в Домініканській Республіці. Ген. Імберт вважає Ґузмана за нерішучого в боротьбі проти комунізму. Представники ЗДА конферують із Ґузманом і гагадають, що він міг би очолити новий уряд, бо в проводі полковника Каманя немає уже тих комуністичних впливів, які були давніше. В столиці Домініканської Республіки діють аж три групи політиків, які стараються привести до політичного замирення. Від ЗДА в дусі політичного миру працюють особистий представник президента Джансона МекДжордж Банді і американський амбасадор Теплі Беннетт. Головний секретар Організації Американських Держав Хозе Антоніо Мора конферує з представниками обох сторін генералом Імбертом і полковником Каманьом, але покищо не може похвалитися якимсь успіхом. Головний секретар Об'єднаних Націй У Тант вислав до Домініка свого представника Хозе Антонія Майобра, який конферував із полковником Каманьом. Повстанці Каманя тримають в столиці частину міста т. зв. Старе місто. Впливи генерала Імберта мають бути менші, як давніше здавалося. До Санто Домінґо прибули військові частини Гондурасу, Коста Ріки, Нікараґви й Бразилії. Бразилійський генерал - поручник Гюґо Пенаско Альвім обняв команду над міжнародними військами.

Головний Уряд УНС призначив $14,512 з Народного Фонду на культурні і харитативні цілі

Союзівка, Керґонксон. — Головний Уряд Українського Народного Союзу, що відбув тут свої річні наради в тижні від 17 до 21-го травня, під кінець цих нарад пожертвував загальну суму $14 512 із свого Народного Фонду на різні культурні і харитативні українські цілі в Америці, Канаді та Европі. Більші пожертви признано: Українському Конґресовому Комітетові Америки, на Фонд Кардинала Йосифа Сліпого, на будову української католицької катедри у Філядельфії, на будову української православної катедри у Філядельфії, на цілі НТШ і УВАН, на цілі Злученого Українського Американського Допомогового Комітету, на цілі Комітету Українців Канади, на цілі Української Православної Церкви в Бавнд Бруку та на цілі дієцезальних фондів Української Католицької Церкви в Стемфорді і Шикаґо, відповідні дотації признано на стипендії для студентів слов'янознавства і українїстики на американських і канадійських університетах та на ряд інших добрих цілей.

МОСКВА ПОГРОЖУЄ АМЕРИЦІ ВІЙНОЮ

Москва. — Совєтський прем'єр Алексєй Косиґін прийняв на півторигодинній розмові Сайруса Ітона, американського промисловця - мільйонера з Клівленду, який, вернувшись з подорожі до СССР, Мадярщини і ЧСР, передав зміст своїх розмов з Косиґіним і „президентом" Атанасом Мікояном у 45-хвилинній промові на форумі Економічного Клюбу в Дітройті. Косиґін заявив Ітонові, що тому, що СССР обіцяв допомогу й охорону Північному В'єтнамові, а Америка бомбардує Північний В'єтнам, то Совєтам „не лишається нішо інше", як тільки „воювати". Москва й Пейпінґ буцім-то узгіднюють тепер своє становище супроти Америки на тлі ситуації у В'єтнамі і виступлять проти З'єдинаних Держав спільно. 81-літній Сайрус Ітон, віддавна один із провідних американських „рожевих", які пропаґують „згоду і приязнь" Америки з комуністичними країнами, переконаний, що коли Америка не змінить своєї політики у Південному В'єтнамові, то за який місяць прийде до „катастрофи", себто до війни з Комуністичним Китаєм і СССР. Мікоян повторював все те, що раніше сказав Косиґін. Обидва ніби підкреслювали своє бажання „жити в згоді" з Америкою, але ніби це Америка внеможливлює „співіснування". Сайрус Ітон легковажно поставився до зобов'язань ЗДА боронити Південний В'єтнам проти комуністичної агресії, висловивши переконання, що південні в'єтнамці не мали б нічого проти приходу у них до влади комуністів. Пані Ітон стенографувала цілу ту розмову її чоловіка з Косиґіним і Мікояном і тепер свідчила правдивість переданого змісту.

Леґіслятура Канадійської провінції Манітоба заявилась за матрикуляційне визнання української мови

Вінніпеґ. — Як повідомляє „Український Голос" з 19 травня ц. р., Манітобський парлямент ухвалив перед самим закінченням своєї сесії 11 травня ц. р. — резолюцію, внесену кілька тижнів тому послом Іваном Танчаком з Емерсону, з поправкою, що її подав посол Федір Клим зі Спрінґ Філд. Резолюція ліберального посла Танчака закликала провід Манітобського Університету визнати українську мову матрикуляційним предметом нарівні з іншими прийнятими дотепер чужими мовами. Поправка, яку вніс консервативний посол Клим, рекомендувала підкомітетові при департаменті освіти піднести питання повного визнання української мови перед університетськими властями, щоб вони взяли це питання до уваги.

За винятком поправки посла Клима, проти резолюції не було ніяких застережень. Крім посла Танчака, за матрикуляційним визнанням української мови промовляли посли: Ед. Шраєр, Ґил Молґат, Михайло Н. Григорчук, Марко Смеречинський, Фрейз, Дежарден, Росс Палей. Прихильно до цього питання поставився також д-р Джансон, міністер освіти.

Представник Східньої Конґреґації про владу верховних архиєпископів і патріярхів

Едмонтон. — Місцевий тижневик „Українські Вісті" надрукував в числі з 13 травня ц. р. розмову свого представника з референтом Східньої Конґреґації для справ Української Католицької Церкви монс. Маріо Ріцці такого змісту:

Яку владу вже тепер має верховний архиєпископ, яку владу він матиме після закінчення Собору?

Відповідь на це питання дав „УВістям" монс. Маріо Ріцці, службовець Конґреґації Східньої Церкви, який донедавна був референтом справ Української Католицької Церкви.

Верховний архиєпископ уже тепер має „літургійну компетенцію" на всій території, де живуть вірні українського обряду, — сказав монс. Ріцці. Права й обов'язки верховного архиєпископа точно визначені в канонах 324-339 частини Кодексу східного церковного права, оголошеної 1957 року. Однак тепер ми ввійшли в час змін, Вселенський Собор у декреті „Про східні католицькі Церкви" вирішив поширити права верховних архиєпископів. Дати точніші інформації про це покищо неможливо. Ми в Східній Конґреґації навіть некомпетентні це робити, — сказав монс. Ріцці.

— А хто ж компетентний?

— Секретаріят Собору, — відповів він.

Нові рішення дав Вселенський Собор теж у справі патріярхій. Вирішено, що патріярший устрій властивий Східнім Церквам, що патріярхам треба повернути давню їх владу і що можна засновувати нові патріярхії, де цього треба.

— Своєї патріярхії хочуть етіопці, малянкарці . . .

— Не тільки вони; українці також — перебив монс. Ріцці.

Чи можна сподіватись створення української патріярхії в найближчому часі?

— Справа ця складна, і я боюсь щонебудь угадувати наперед, — сказав референт Східньої Конґреґації. Теперішнє політичне становище є очевидною перешкодою, однак, з другого боку, рішення Вселенського Собору в справі патріярхій принесло велику зміну. Тепер установа патріярхії трактується як правило; відсутність патріярхії є радше винятком, — сказав монс. Ріцці.

Як далеко сягатиме влада патріярха у майбутніх нових патріярхіях? „Це також трудне питання" — сказав монс. Ріцці. Деякі церковні юристи обороняють принцип територіяльности: однак є також інший погляд. „Мені особисто здається, що в східному церковному праві треба застосовувати принцип персональности". Патріярх повинен мати владу не тільки на патріяршій території; „якусь дозу влади він повинен мати і поза своєю територією, денебудь живуть вірні обряду даної окремої Церкви, яку він очолює:"

Монс. М. Ріцці сказав, що на цю тему він пише тепер статтю. Його коротка й авторитетна стаття. „Юридична основа верховного архиєпископства в Католицькій Церкві" вже появилась в останньому числі римського журналу „Богословія".

Українці Манітоби виступали перед Королівською Комісією

Вінніпеґ. — Тут відбулися в днях 17-19 травня в приміщенні Провінційної Леґіслятури чергові переслухання Королівської Комісії для Справ Двомовности й Двокультурности Канади. Разом з іншими етнічними групами такі українські установи виступили перед Комісією: Комітет Українців Канади (Централя й Відділ у Вінніпеґу), Жіночий КУК, Українська Католицька Архієпархія, СУСК та Українська Вільна Академія Наук — УВАН у Канаді. У складі делеґації УВАН були: д-р М. Мандрика — голова, Митрополит Іларіон (д-р Огієнко), проф. М. Боровський, проф. Ю. Любинський, С. Мухин та п-і О. Войценко. З цікавіших рекомендацій українських груп треба відмітити вимогу конституційного визнання української мови й культури та домагання створити український університет для степових провінцій Канади, що його висунув декан філософічного факультету Колеґії Сен Боніфас проф. о. Ґі (француз) в часі переслухань дня 17-го травня. Нав'язуючи до його слів п-ні О. Войценко поінформувала Комісію дня 19-го травня, що УВАН у Канаді сповняє до певної міри ролю університету не тільки в науково-дослідчій ділянці, але в формі „академічних викладів", які відбуваються від 1949 р. безперервно до сьогодні. Дуже замітним був виступ Митрополита Іларіона (Д-ра Огієнка), який висловив свою віру в світлу майбутність української мови й культури в Канаді. Це був перший виступ ведений в цілому в українській мові, що його для комісії подано в сконденсованім англійськім перекладі.

УСК, Ню Йорк, і „Тризуб" здобули нові перемоги

Футболісти УСК-у Ню Йорк розгромили минулої суботи, 22-го травня на свому грищі в Коледж Пойнті, Н. Й., мадярську дружину „Гунґарія" високим вислідом 9:1. Вже в перших п'яти хвилинах УСК здобув двоє воріт і сильно перевaжав мадярів впродовж цілої зустрічі. Стрільцями воріт для УСК-у були: В. Шмотолоха 3, Вілсон 2, Сметтирст, Мек Колґен, Кравець і Шефер по одних.

УСК займає в показнику Південної Дивізії Східньої Конференції перше місце з точками 23:9 і відношенням воріт 42:13.

„Тризуб" відбув минулої суботи мистецькі змагання Східньої Конференції в Ню Йорку, а не у Філядельфії, як про це мильно раніше поінформували. Тризубівці заграли одні із кращих змагань і перемогли вислідом 4:2 дружину „Дойчунґарн". Хоч перші ворота стрілили противники, „Тризуб" сильно переважав у першій півгрі і здобув ще до перерви троє воріт. Після перерви гра була більше вирівняна і обидві сторони здобули по одних воротах. Стрільцями воріт для „Тризуба" були: Вентлянд, Мендез, Ферейра і Яковина. На воротах у „Тризубі" грав уже Тарнавський, який показав себе в дуже добрій формі. „Тризуб" має після цієї перемоги 21:9 точок і 34:16 воріт.

Минулої п'ятниці відбулися в Ню Йорку змагання між збірною НАФСоюзу та німецькою дружиною Гановер 96, які закінчилися скромною перемогою гостей з Німеччини вислідом 3:2. Збірна НАФСоюзу, в якій грає змагун УСК-у Г. Бредлі, візьме участь у турнірі Міжнародної Футбольної Ліґи, який починається в наступну неділю зустріччю між цією збірною і німецькою дружиною Мюнхен 1860.

Міжнародні змагання між Гановер 96 і англійською одинадцяткою Ноттінґгем Форест минулої неділі в Ню Йорку закінчилися перемогою німців 3:1. Цим змаганням приглядалося всього п'ять тисяч глядачів.

ГОЛОВНИЙ УРЯД УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ ПРИДІЛИВ ЦЬОГО РОКУ ШІСТЬ СТИПЕНДІЙ НА СУМУ $2,600

ПЕРШУ СТИПЕНДІЮ В СУМІ $1,000 ПРИДІЛЕНО ВАСИЛЕВІ СТЕФАНЮКОВІ, ДРУГУ СТИПЕНДІЮ В СУМІ $600 ОДЕРЖАВ МИКОЛА ДУПЛЯК, ТРЕТЮ СТИПЕНДІЮ В СУМІ $400 ПРИЗНАНО ЛЮБОМИРОВІ КОЗАКОВІ, А ТРИ СТИПЕНДІЇ ПО $200 КОЖНА ОДЕРЖАЛИ АДРІЯН КАРМАЗИН, НАДІЯ КОМАРНИЦЬКА І ІВАН МИГУЛ. ПРИДІЛ СТИПЕНДІЇ РЕКОМЕНДУВАЛА СТИПЕНДІЙНА КОМІСІЯ УНС З ПРОФ. Д-РОМ РОМАНОМ СМАЛЬ-СТОЦЬКИМ НА ЧОЛІ.

Союзівка, Керґонксон. — Головний Уряд Українського Народного Союзу під кінець своїх річних нарад в п'ятницю 21-го травня, прийняв рекомендацію своєї Стипендійної Комісії та приділив шість стипендій здібним і потребуючим студентам на загальну суму $2,600. Першу стипендію в сумі $1,000 приділено Василеві Стефанюкові з Кент, Огайо, який приготовляється до докторату в ділянці порівняльного уряду (компаратів ґоверн-мент) в Кентському Стейтовому Університеті та виказує найкращі оцінки своїх студій, як і пекучі фінансові потреби на їх продовжування, виказуючи при цьому й прикладну активність в українському студентському житті. Ці три прикмети: успіхи в науці, матеріяльні потреби та участь в українському громадському житті грають рішальну ролю в приділюванні стипендій, при чому першенство мають студії (1) славістики із узглядненням українїстики, (2) політичних наук і журналістики із спеціяльним узглядненням совєтознавства, (3) правничі науки та (4) педагогічні студії. Стипендії приділюються тільки членам Українського Народного Союзу. Другу стипендію в сумі $600 приділено Миколі Дуплякові із Сиракюз, який приготовляється до маґістерського диплому в слов'янських мовах і літературі в Сиракюзькому університеті. Третю стипендію в сумі $400 одержав Любомир Козак з Торонта, Канада, що закінчує студії політичних наук в Торонтському університеті. Три стипендії по $200 кожна одержали Адріян Кармазин з Клівленду, Огайо, який приготовляється до докторату в студіях національнастевих проблем в російській імперії на Вестерн Різерв університеті в Клівленді; Надія Комарницька з Фініксу, Арізона, яка приготовляється до маґістерського диплому в політичних науках на Темпел університеті в Фінксі, та Іван Мстислав Мигул, докторант в в студіях закордонних інституцій на Колюмбійському університеті в Ню Йорку.

Всі ці стипендії рекомендувала Стипендійна Комісія в складі: проф. Роман Смаль-Стоцький (президент НТШ) — голова, проф. Олександер Архімович (президент УВАН) і д-р Ярослав Падох (гол. секретар УНС) — заступники голови, Богдан Футей (президент СУСТА) — секретар, та пані Анна Герман, Роман Слободян, д-р Володимир Ґалан, Богдан Зорич, Мирон Куропась і Антін Драґан — члени. Ця Комісія була встановлена, згідно з рекомендацією 25-ої конвенції УНСоюзу, минулого року, в якому признано перші стипендії УНСоюзу в теперішній формі. Згідно з постановою Головного Уряду, УНСоюз приділяє щорічно три стипендії в сумі 1,000 дол., 600 дол. і 400 дол., разом на суму 2,000 дол. Проте, з уваги на велику кількість зголошених кандидатів на стипендії, що відповідали їх передумовам, Стипендійна Комісія звернулася з окремим проханням до Головного Уряду, щоб цим разом зробив виїмок та приділив ще три додаткові стипендії по 200 дол., що Головний Уряд і вчинив. Рівночасно Стипендійна Комісія, яка відбула свої наради в перервах між річними нарадами Головного Уряду УНС в четвер і п'ятницю 20 і 21-го травня, взявши до уваги велике значення слов'янських і українознавчих студій для українських національних спільнот в Америці і Канаді, як і для американської та канадійської науки і, взявши до уваги вже дворічний досвід у приділюванні стипендій УНСоюзу і поважну кількість наших здібних та потребуючих студентів, звернулася з проханням до Головного Уряду УНС, щоб він обмірковував можливість збільшення загальної суми і кількости приділюваних стипендій УНСоюзу. Рекомендації Стипендійної Комісії з'ясував Головному Урядові голова цієї Комісії проф. Роман Смаль-Стоцький.

Василь Стефанюк, який одержав головну стипендію УНС в суму $1,000

Микола Дупляк, одержав другу стипендію УСН в сумі $600

Любомир Козак, одержав третю стипендію УНС в сумі $400

Надія Комарницька одержала стипендію УНС в сумі $200

Іван Мстислав Мигул одержав стипендію УНС в сумі $200

Немає фотознімки Адріяна Кармазина, який одержав стипендію УНС в сумі $200

СВОБОДА SVOBODA
український щоденник UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian Newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by Ukrainian National Association, Inc., 81-83 Grand St., Jersey City, N.J. 07303
Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N. J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.
Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY, N.J. 07303

Шпигунська держава

Кожна держава в світі має свій шпигунський апарат, який всюди зобов'язаний дізнаватися про військові та господарські таємниці своїх сусідів — на випадок, коли ті сусіди загрожували б її безпеці. Це діло розвідчого відділу верхівки збройних сил. Про виявлювання небезпечних елементів всередині країни дбає скрізь у світі поліція. Інакше в СССР. Шпигунським цілям підпорядковані там усі ділянки, що мають діло з закордоном — дипломатія, економічні й культурні установи, пресові кореспонденти, туристика. А на внутрішньому терені розбудовано могутню шпигунську сіть, в яку включено все громадянство, всі організації, школи, родини, — ніде у світі не було й немає такого донощицтва, як у Совєтському Союзі. Після війни висіли там на вулицях скриньки, у які заохочувано кидати доноси — сусідів проти сусідів, дітей проти батьків. Тепер це масове донощицтво трохи зменшилось, але шпигуноманія залишилась: страх перед чужинецькими шпигунами, під усіма масками. Немає кращого прикладу на німецьку мудрість: „Мерзотник уявляє інших такими, яким є він сам".

Минулого тижня директор ЕфБіАй Едгар Гувер, зізнаючи перед Конґресовою Комісією, ствердив, що добра половина совєтського персоналу в Об'єднаних Націях — це шпигуни, і що те саме стосується совєтських акредитованих кореспондентів. Незалежно від тих його зізнань, але наче на їх потвердження, два відповідальні журналісти з концерну Герста, П'єр Гюсс і Джордж Карпозі, добре ознайомлені з тереном ОН, видали книжку „Червоні шпигуни в Об'єднаних Націях". У рецензіях на цю книжку пишеться, що, хоч зміст її подобає на фантастично-сенсаційний авантюрницький роман, він тим трагічніший, що — правдивий. Вступ до цієї книжки написав колишній амбасадор ЗДА в ОН Генрі Кебот Ладж, який звертає увагу на загрозу совєтської шпигунської навали. Використовуючи терен ОН як відбивну і як параван для шпигунської роботи, совєтські „дипломати" від Вишинського й Зоріна аж по теперішнього Федоренка ведуть наклепницьку кампанію проти ЗДА, покладаючись на американську терпеливість. Однак, колись ця терпеливість скінчиться.

Московська облуда

Московські „Известия", офіційний орган совєтського уряду і т. зв. совєту депутатів трудящих СССР, дуже стурбовані діяльністю ізраїльських дипломатів у Совєтському Союзі, зокрема їхнім зацікавленням ситуацією жидівського населення в цій „соціялістичній", мовляв, країні. Уже два рази — в числах з 11 квітня і з 22 травня ц. р. — виступили „Известия" з „обуреними" ревеляціями на тему зустрічей представників ізраїльської амбасади з жидами в Одесі.

Приводом до розлючених виступів московських „Известий" стали в першому випадку відвідини секретарів ізраїльської амбасади в Москві Ґорвіна і Бірана в одеській синагозі з початком цього року, а в другому — приїзд ізраїльського посла в СССР І. Текоа і третього секретаря цієї ж амбасади І. Каца до Одеси.

Вислані вслід за ізраїльськими дипломатами в Одесу „спецкореспонденти" московських „Известий" представили ці відвідини в чисто совєтському, донощицько-кримінальному дусі. За їхн „ін формаціями" Ґорвін і Біран, „замість молитися Всевишньому", намагалися переконати одеських жидів, що в СССР заборонено випікати мацу. Ще більшого „злочину" допустилися вони, відмовившись... прийняти вручуваний їм нібито самими жидами „протест" проти політики ізраїльського уряду, зокрема проти нав'язування дружніх взаємин з „наслідниками фашистів" — Західньою Німеччиною і толерування рішень боннського уряду в справі припинення переслідування нацистських злочинців. Щождо ізраїльського посла І. Текоа і його секретаря Каца, то їхнє „незаконне встрявання у внутрішні справи СССР" виявилося в тому, що вони роздавали одеським жидам інформативну літературу про Ізраїль і відмовилися говорити з підставленими їм провокаторами.

Стриманість ізраїльських дипломатів, їхня відмова прийняти передавані їм совєтськими громадянами „матеріяли", спрепаровані КҐБ, як також їхня обережність у розмовах на політичні теми — все це вилилося в обвинувачення проти них уже цілком „з іншої бочки". Не зловивши ізраїльських дипломатів на провокацію, вишколені в каґебівській роботі совєтські „журналісти", ненависники і погромники релігійного життя, почали обвинувачувати їх в „ображуванні людської гідности громадян і їхніх релігійних почувань".

Випадок з ізраїльськими дипломатами в Одесі дрібний, але він доводить ще котрийсь там раз із черги, що московська облудність й забріханість не мають меж.

СИМВОЛ НАШИХ ЗМАГАНЬ І НАШОЇ ПРАВДИ

Промови під час акту завершення Пам'ятника Т. Шевченкові у Вашинґтоні 22 травня 1965

Д-р СТЕПАН ВИТВИЦЬКИЙ
Президент УНР
в екзилі

Коли відзначаємо сьогодні завершення Шевченківських святкувань, наша думка звертається в першу чергу до всіх тих українських людей, що своїм трудом і жертвою вможливили перевести великий задум у діло. Пам'ятник Шевченкові — це діло спільного зусилля українців, що живуть у вільному світі, і в цьому його особлива вартість. Не споруджено цього пам'ятника на доручення якоїсь влади, не зафундував його якийсь багатій, а здвигнула його своєю щирою рукою українська вільна людина. За це належить їй слово признання й вдячности.

Очевидно, на першому місці треба відзначити ініціяторів і організаторів побудови пам'ятника та й самого скульптора - мистця. Вони можуть бути горді вислідом своєї праці. Та не в меншій мірі можуть бути гордими оті тисячі жертводавців, серця яких відізвались немов на звук чародійного слова і які поспішили із своїми жертвами з найдальших закутин нашого великого розсіяння. Пригадуються оті довгі списки платників на фонд будови, що були вміщувані в нашій пресі. Їх варто було студіювати. Були там імена людей, що живуть не тільки в Америці, але й в Европі та далекій Австралії. Та найважливіше — були також жертводавці з нашої Батьківщини-України. Пригадується зворушливий лист, що його прислав з України на адресу Комітету один інвалід, враз із своєю невеликою вплатою.

Уся збіркова кампанія це був неначе іспит зрілости нашої спільноти, і треба сказати, що цей іспит вона склала з визначним вислідом. Це був також доказ, чого може довершити українська людина, живучи на свободі, нехай і в широкому розсіянні. Це був, врешті, доказ, скільки для цієї людини важить ім'я Шевченка як пробудителя і духового батька сучасного українства.

Сьогодні пам'ятник великому синові України стоїть на американській землі як символ наших змагань і нашої правди. Цей пам'ятник є в однаковій мірі теж символом загальнолюдських ідеалів. Духові зв'язки людства мають на собі печать вічности. Провідні ідеї великих мистців і мислителів належать цілому людству і входять у скарбницю загальнолюдської культури: Туди належить теж і творчість Тараса Шевченка. Його могутнє слово, підняте в обороні покривджених і поневолених, стоятиме завжди на сторожі і закликатиме їх до боротьби за своє право.

Поруч із тим, спорудження Шевченківського пам'ятника в цьому столичному городі має для нас немале політичне значення. Це немов видимий знак і ствердження наших політичних аспірацій. Проходячи повз статую, американський громадянин чи чужинець поцікавиться теж життям і долею народу, який цю велику людину із себе видав. Зібрані відомості передаватимуться з уст до уст і це, безумовно, сприятиме поширенню нашої правди на чужині.

І врешті, як здійснення наших задумів і як сума наших спільних почувань, ця спижева статуя скріплятиме нашу віру, що вогонь, який запалив Шевченко своїм словом, уже не погасне, а освітлюватиме нам своїм сяйвом шлях у нашому дальшому історичному поході. Він, дасть Бог, і доведе нас до великої мети, що їй на ім'я Вільна Самостійна Україна.

Подякуймо ж Всевишньому, що Своєю рукою поблагословив наші зусилля і дозволив нам бути учасниками цієї незабутньої події.

ПРОФ. РОМАН СМАЛЬ-СТОЦЬКИЙ
Голова Комітету Пам'ятника Т. Шевченкові

З Божою поміччю Комітет Пам'ятника Шевченкові сьогодні завершує своє діло вмуруванням документів у наш пам'ятник та передачею його під опіку нашого Американського Уряду.

Ми перемогли всі ворожі затії Москви, і кінець діло хвалить! Всі американці українського роду, всі українці поневоленої України, всі поневолені комуністичним імперіялізмом народи мають від сьогодні рідний клаптик землі із монументом Шевченка, символом волі, людської гідности та справедливости, згідно з невмирущими ідеями Декларації Американської Незалежности.

Цей пам'ятник нашим дітям і внукам з роду в рід заповідатиме: борітеся проти всяких диктатур — і поборете, борітеся за правду Божу, за волю й справедливість, за правдивий мир, за єдиномисліє й братолюбіє Тараса!

Сьогодні День Подяки нашого Комітету. З глибини душі дякуємо Господеві, що видимо благословив наше діло й допоміг перемогти всі ворожі затії, дякуємо всім нашим жертводавцям, всім головам і управам наших Комітетів, дякуємо нашій пресі й молоді, дякуємо нашим св. Церквам та всім організаціям. Спасибі! Найглибша дяка американській волелюбній нації.

ЛЕОНІД МОЛОДОЖАНИН
Скульптор, творець пам'ятника Шевченкові

Справу побудови пам'ятника великому синові українського народу Тарасові Шевченкові обговорювалось так багато і всебічно, що тут малощо можна додати. Але, маючи безпосереднє відношення до створення монументу, я бажаю сказати кілька слів.

Образ Шевченка — улюблена тема багатьох наших майстрів графіки, пензля і різця. Мистці звертали головно увагу на Шевченка доби заслання і по засланні. Як часто кажуть — у старшому віці. Образ Шевченка до заслання, тобто молодшого, в графічних та малярських творах, а в скульптурних, за винятком кількох речей — ще дуже мало опрацьований. Тема молодого Шевченка якраз тієї доби, коли він написав наймогутніші свої поетичні твори, за які був так тяжко покараний, мене вже давно цікавила.

Тому для конкурсу на проєкт пам'ятника я почав шукати головну ідею, і всі мої думки якось зверталися до поеми „Кавказ", до теми Прометея, і, як результат — я почав працювати над образом Шевченка якраз доби до заслання.

Ідеї Шевченка занадто реальні для всіх нас, і тому я не шукав розв'язки в абстрактних формах. До того сказати, я ще не бачив ані одного абстрактного твору, який би символічно чи в якомусь іншому способі виявив цього велетня духа. Тому для пластичного вислову ідеї я пішов шляхом репрезентативним.

Під час конкурсу ще не було точно відомо, яку площу призначать, і це ускладнило працю над проєктом. Тоді у мене постала думка зробити так, щоб пам'ятник мав своє власне архітектурне оточення. Тому я впровадив скелю з Прометеєм, як незалежний елемент, який давав багато більше можливостей для композиції та розміру Прометея і так само робив спокійне тло для фігури поета, надаючи скелі простих архітектурних форм і краще пов'язуючи її з оточенням площі.

Мистецька Рада столиці після першого розгляду проєкту ухвалила композицію фігури поета, а щодо скелі з Прометеєм — мала деякі зауваги з причин мені невідомих. У той час вже визначили площу, призначену під монумент, з вимогами, щоб був поставлений не тільки пам'ятник, але й оформлена ціла площа, що було вже далеко поза межами скульптора. На моє прохання, Комітет будови пам'ятника запросив архітекта Радослава Жука з Вінніпеґу, і з цього моменту робота над остаточною редакцією проєкту і оформленням площі була спільною.

Маючи площу в формі витягнутого трикутника, де практично неможливо розв'язати проблему композиції, побудованої по центральній осі, — треба було шукати нового рішення, де все збудоване на рівновазі мас, і це відносилося до всього оформлення площі і самого монументу. Затримання ідеї Шевченко — Прометей, вислів і оформлення якої ніби найкраще підходило до оточення, було нашою головною думкою.

Динамічність ідей Шевченка я віддав в цілості його постаті, не зважаючи на те, що звертав увагу на портретну подібність поета, яку я базував на його автопортретах того часу. Комісія Плянування впровадила декілька змін, але ті зміни не мали ніякого впливу на мистецьку концепцію монументу.

Я і архітект думаємо, що ми виконали наше завдання перед українською суспільністю, але рівночасно бачимо, що монумент знайшов відповідне місце в американському середовищі.

Вірю, що цей момент стимулюватиме серця української суспільности до творчої праці, згідно з ідеями Шевченка.

Д-р Б. ОЛЕСНИЦЬКИЙ
Представник жертводавців

Глибока символіка і трагічний, але повний правди зміст є в тому, що пам'ятник справжньому, непофальшованому Шевченкові ми здвигнули не деінде, а якраз тут, у Вашинґтоні.

Не на рідній землі, але в далекій і чужій столиці модерної імперії, в якій поза фасадами неймовірних парадоксів світової політики ферментує і формується нова незбагнута духовість людини завтрішнього дня, — ми взяли і на мармуровому цоколі поставили динамічну, сповнену ідеалів правди і волі постать нашого Шевченка.

І може вперше — завдяки мистецькій візії великого скульптора і без цензури „старшого брата" — Шевченко станув між нами такий, який він був у глибині своєї геніяльної духовости.

Повна внутрішнього динамізму, молода, ґраціозна постать цього духового велетня, шляхетного чемпіона правди і волі і непокірного пророка модерної нації — відважно і без почуття провінціяльної меншовартости — станула на просторій площі поміж розкішними палатами посольств і амбасад.

І як би воно не було, а пам'ятник Шевченка — наперекір волі народозбивців і на глум неперевершеним майстрам поневолення — став першим справжнім амбасадором української правди у Вашинґтоні.

Історичні церемонії передання пам'ятника Шевченкові в опіку Урядові цієї великої і волелюбної країни, щасливими свідками яких ми були сьогодні, — це неначе символічний акт дипломатичної акредитації духового представника поневоленої України.

Волелюбні ізгої з української землі доказали самі собі і здивованому світові, що те, яке ще вчора здавалось неймовірним і нездійсненним, — можна об'єднаним і дружнім зусиллям вже завтра перемінити в завершене і дійсне.

А втім, у цій як же радісній і святковій хвилині ми всі присутні і вся велика спільнота екзильної України, — всі ті, які малими чи великими пожертвами допомогли реалізувати цей так дуже щасливо подуманий проєкт, — вповні свідомого того, що пам'ятник Шевченкові у Вашинґтоні — це хоч і як успішний, але насправді тільки перший етап наших важких і далеко не завершених змагань за українську правду у вільному світі.

Геніяльно оформлена скульптура великого Шевченка залишиться мертвонародженим експонатом хоч і як високої мистецької творчости, коли ми не зуміємо оживити її справжнім Шевченковим духом, коли ми при допомозі аванґарду нашої культурної і мистецької еліти не зробимо її вихідною базою для проникання вселюдських і національних ідей нашого пророка у духову структуру вільного світу.

Справжній, непофальшований Шевченко вийшов разом із нами на чужину, щоб показати вільному світові дійсне обличчя своєї геніяльної духовости, яка так органічно пов'язана із найшляхетнішими елементами української душі.

Наше завдання — скинути з Шевченка штучно накинений і перестарілий костюм корифея побутового фолкльору і хоч би як майстерного співця льокальної проблематики — і показати здивованому світові Шевченка таким, як він був — у повно розгорнутій величі його безсмертного прометейського духа.

Наше завдання — раз назавсди скинути з нашого національного організму фальшиве тавро якоїсь племінної приналежности до російського многонаціонального горнила і показати вільному світові окрему, повноцінну, духово завершену і непокорену українську націю з її власною героїчною історією, з неоціненними скарбами власної української культури, з невичерпним і повним снаги резервуаром талановитих людських кадрів і з незламною детермінацією — у слушний час сягнути по власну форму суверенного державного життя.

Свідомість того, що на окремому сквері у Вашинґтоні, серед зелені дерев — гордо пишається надхненна і бадьора постать нашого Шевченка, — буде для нас постійним стимулом у завзятій і безпощадній боротьбі із білими і червоними фальсифікаторами нашої історії, нахабними узурпаторами наших наукових і культурних надбань і затаєними конспіраторами, які, прикинувшись спецами від великих проблем Східньої Европи пролізли в університети, в редакції великих пресових концернів і видавництва енциклопедій та науково - історичних публікацій — і неправдою або мовчанкою стараються шкодити українській справі.

Нам не вільно забувати про те, що, „вибравши волю" і залишивши за собою фронт збройної боротьби з наїзником на рідних землях, — ми взяли на себе священний обов'язок поширити і розбудувати цей фронт за українську справу та українську правду у вільному світі.

І коли сьогодні ми, а з нами і вся українська спільнота, ще раз схиляємо голови перед пам'ятником нашого Шевченка у Вашинґтоні, — то хочеться вірити, що високі ідеали волі, любови та братерства, що їх цей титан духа і слова залишив нам у своїй спадщині — зуміють спонукати всіх нас до згоди, взаємної пошани і посвяти, які так дуже, дуже потрібні нам до сповнення наших дальших великих завдань та задумів.

Д-р Михайло Данилюк

САЛЮТ З'ЇЗДОВІ І ВІД З'ЇЗДУ

Цього тижня — черговий з'їзд Українського Лікарського Товариства Північної Америки (УЛТПА), чергові ділові збори делеґатів від понад 600 лікарів і лікарів-стоматологів та їх організованих клітин у мережі українського поселення ЗДА і Канади. Протягом 15-ти років організованого українського лікарського життя в Північній Америці УЛТПА відбуває кожних два роки, у річній зміні, свої наукові і ділові з'їзди. Цього року — ділові збори.

Коли думка зупиняється на лікарському з'їзді, який є лише одним із багатьох в житті української громади, то не тільки для того, щоб відзначити, що він також важливий, не тільки тому, що він, як і інші, кладе черговий камінь на шляху нашого розвитку і в якійсь мірі мобілізує актив нашого життя. Хоч лікарі всіх народів, а зокрема українські, відомі як певна каста, яка віддає своє знання і працю не тільки за гонорар, але й за тепле слово та признання — справа тут не в трафаретних компліментах, коли йдеться про лікарський з'їзд. Справа у фактах формування нашого спільного життя, а в ньому наш доробок: український зорганізований лікарський кадр.

Медична громада українців Північної Америки — це професійна організація, відмінна від усіх існуючих у світі лікарських організацій. Це не профспілка совєтського типу, поставлена до послуг партійних директив і позбавлена всякої ініціятиви та свободи. Це не об'єднання західнього типу, зорганізоване для охорони прав і привілеїв своєї професії, що керує охороною публічного здоров'я своєї держави, що обмежує свою діяльність виключно лікарськими проблемами, а коли виходить поза ці межі, то лише для охорони чи поширення своєї філософії, яка часто пов'язана із політичною боротьбою даної країни. Це не спілка для спілки, не гурт для збіреження кастових привілеїв, не організація примусового чи селекційного членства. Бо Українське Лікарське Товариство нашої еміґрації — це добровільна спілка українських патріотів лікарської професії.

Якщо при наукових з'їздах УЛТПА наголос треба ставити на лікарях українського роду, то при ділових зборах наголос лежить на людях українського почуття, які мають лікарську професію. Одначе, незалежно від наголосу, пов'язаність тут велика, і в цьому знову відмінність УЛТПА від інших лікарських об'єднань.

Не тільки спільна професія, спільна національність, спільна доля зібрала наших лікарів в орґанізований гурт. Почуття співвідповідальности, охота співпрацювати із зорганізованого громадою і, врешті, потреба творити форми, в яких збереглося б почуття приналежности до українського кореня — ось чи не основні засади, якими керувались основоположники УЛТПА.

Якщо до цього додати плекання традицій українського лікаря, заохоту до професійного росту та роздумування

(Закінчення на сторінці 3-ій)

А. Власенко-Бойцун

ГОСПОДАРНИК-ПРОМИСЛОВЕЦЬ У ТВОРЧОСТІ У. САМЧУКА

(2)

Трилогія „Ост" складається з трьох томів: „Морозів хутір", „Темнота" і „Родіна", остання має появитися в біжучому році. Над повістю працював Самчук від 1945 року, хоч ідея цього твору зродилась у нього раніше. В цій повісті автор вийшов поза межі Волині, в центральну область України, над Дніпро, на хутір Григора Мороза, біля Канева, де відбувається дія першого тому. Дія другого тому, „Темноти", проходить у різних місцевостях: хутір, село Ліплява, Канів, Київ, землянки бездомних, тюрма, табори праці, Харків, санаторія письменників і для контрасту: вигідні канцелярії комуністичних достойників, ресторани та приватні мешкання. Дія третього тому відбувається на терені післявоєнної Німеччини.

„Ост" починається в 1917 році, після розвалу царської імперії, а кінчається подіями другої світової війни. Перший том віддзеркалює ідилічне життя хутора з його традиціями, яке автор контрастує із нищівною стихією революції, що помалу докочується до хутора.

В другому томі автор описує масові чистки, що потрясали нужденним життям мешканців СССР, колективізацію, голод і репресії.

Композиція трилогії дволінійна — Морози і Лоханські, при чому Морози стоять в центрі уваги автора, а Лоханські поширюють річище повісти. Фабулу творять відносини між цими двома родинами в першому томі, а життя двох подруж, Івана з Мар'яною та Андрія з Ольгою, сестрами Лоханськими, в другому томі.

Сім'я Морозів складається з батька, чотирьох синів і доньки Тані. Сопрон, найстарший, технік — водій транссибірського експресу; Петро, що живе в Києві, маляр; Іван — спадкоємець хутора і наймений Андрій, що кінчає студії, цікавиться поезією; Таня, що по смерті матері та Іванової жінки, веде хазяйство.

Два старші брати обрисовані слабо, вони відіграють підрядну ролю в повісті. Два молодші — головні персонажі трилогії. Ось як характеризує автор братів Морозів: „Міцні, барчисті люди, кроєні з доброго матеріялу, не дуже плекані, але роблені рукою майстра, що знає своє діло. Кожний з них творить заокруглену цілість". („Морозів хутір", стор. 33).

Іван та Андрій є виразниками авторових ідей, при чому Іван репрезентує „ділову" концепцію, Андрій — „героїчну". (Там же, стор. 539). Іван обороняє концепцію будови імперії, федерації всіх слов'янських республік, Андрій захищає концепцію самостійної України. Насвітлення обох концепцій у формі дискусій займає, поруч ритуальних описів, левину частину першого тому.

З Іваном Морозом зустрічається читач після його повороту з німецького полону. Там приглянувся він до західньоевропейських метод агрономії та індустрії і за цими добрими зразками задумує модернізувати не лише свій хутір, але й „ціле своє наддніпрянське довкілля". Він мусить добитися підвищення продукції, закласти експортову фірму: „Іван Мороз і син" і „відкрити світові очі на те, що тут росте, виростає" (Там же, стор. 222).

Іван так зайнятий своїми плянами, що й не помічає назрівання революції. Він не розуміє її і дивується: „Чому люди хочуть воювати, а не хочуть працювати?" Так само неґативно наставлений Іван Мороз до визвольних змагань України. На його думку, це козацька романтика, анахронізм, некорисний для всього слов'янського світу і для імперії. Він заявляє Андрієві, що: „відділення України потягне за собою занепад Росії. Більше. Занепад слов'янства". (Там же стор. 157).

Іван — типовий малорос, аполітичний, як і його батько. А на Росію дивиться він „імперськими очима", так, як то його колись учили у школі: „Росія кладе собою, так би мовити, міст між двома океанами: тут на заході — Атлантійським, а там на сході — Тихим". (Там же стор. 131). Він захоплений політикою російської Імперії: „А наша політика! Тисяча літ ґрандіозного будування... Я можу рівняти з нами хіба бритів..." (Там же, стор. 131).

Іван Мороз рішуче за збереження імперії, яку він уважає нашою імперією, остоєю всього слов'янського світу. Іван Мороз репрезентує ту частину української спільноти, що стояла осторонь визвольних змагань і майбутність України добачала в її господарській розбудові і туди спрямовувала всю свою енергію та здібності. Слушно Андрій дорікає братові: „Це наше хуторянство і привело до загибелі наш славний рід. Візьми ти часи козацтва. Доки ми тримали шаблю в руці, доти нас поважали..." (Там же стор. 443).

Щойно втративши хутір, Іван Мороз розуміє, що господарем може бути він тільки у власній державі, керованій людьми тієї самої нації, що й він і йому стає ясно, що: „Україна, хочемо ми чи не хочемо, буде. Росія і тільки вона пхає нас на розрив". (Там же стор. 361).

Комуністичний режим нищить Морозів хутір, але не нищить активної постави до життя братів Морозів, не ломить їх родинної любови, не притуплює їхнього вміння жити і в найтяжчих обставинах. Іван Мороз протиставиться найдовше: „І тільки він, Іван Мороз, син Григора, грізний і осамітнений, одважився протиставитися силі, що скинула імператора, розторощила трон, розчавила князів, фабрикантів, Церкву, традиції. Виклятий іприречений". („Темнота", ст. 21-22).

Автор провадить свого героя крізь тюрми і вигнання до нової кар'єри. Його не нищать, бо його потребують. Він знаменитий хазяїн, економіст, організатор, а таких треба до будови соціялізму. І його використовують. Звільняють з тюрми і доручають організацію та керівництво радгоспу, а коли він наладнав задовільно працю, насильно перевозять на північ, на будову залізниці Котлас — Воркута, яку він і будує масами невільників.

Самчук показує, як талановитими індивідуальностями партія старається ладнати недоліки комуністичної економіки, а рівночасно показує трагедію індивідуальности, що віддає і сили і здібності системі, яку ненавидить. В „Темноті" показує також Самчук, що люди, які довершили революцію, не здібні створити найпростіших життьових умовин для широких мас населення: „Справа в тому, що робити революцію і будувати господарство — зовсім різні зайняття. І вимагають вони, зрозуміло, не тільки різного людського матеріялу, але зовсім різного духового наставлення в цілому" („Морозів хутір", стор. 355).

Для наладнання будови імперії треба людей, які вміють працювати і вміють будувати, людей, що їх предки збудували першу слов'янську державу Антів, і Київську Державу, і російську Імперію, потрібно українців: „Таж Росію створили, як не кажіть, люди нашого племени... Наша духовість живе у нас з часів, коли не було ніякого Калити, ніякого Пушкіна, ніякого Достоєвського... Чому Росія не може існувати без нас? Чому ми твердимо, що можемо існувати без Росії? Чи це обопільне зухвальство? Ні. Це так є. Росія дійсно без нас існувати не може. Не тому, що не матиме нашої пшениці, а зовсім з інших причин. Росія позбудеться зв'язку, з якого черпає мораль творчої сили, бо сама перекислена силою руїни". (Там же, стор. 161).

Ця „творча сила" — це основна прикмета Самчукового героя, особливо Івана Мороза. Мороз будує залізницю, освоює тайгу, будує нові оселі,

(Закінчення на стор. 3-ій)

САЛЮТ З'ЇЗДОВІ І ВІД З'ЇЗДУ

Закінчення зі стор. 2-ої

над можливими користями для українського материка тепер і в майбутньому — тоді така організація виходить поза межі професійної спілки, і стає живучою частиною українського організму. В цьому її значення, яке в свою чергу виносить організацію у передові ряди нашого життя. Так її бачить українська громада і, мабуть, ставить до неї пропорційні вимоги.

Лікар нашої цивілізації, а в тому числі й український, це не дипломований джентлмен із візником у білих рукавичках. Це в більшості важко працююча людина. Поминаючи час, який лікар змушений віддавати своєму фахові, є ще чимало інших чинників, що витворюють особливу атмосферу. Бо, наприклад, рука, покладена на посвідку про народження, операційний звіт чи посвідчення про смерть людини — це не механіка підпису. Це частина філософії буття, а з нею й потреба переживати, а то й жити за багатьох. Якщо до цього додати перевантаженість практикою в одних, зосередженість над спеціялізацією чи науковим дослідом в других, помах інтелектуального життя в інших — стає дивним, звідки бере український лікар час на творення організаційних форм своєї професійної установи.

Одначе, належачи до американських та канадійських професійних організацій, до яких треба належати, щоб професійно жити, знайшлися кадри, які ось уже 15 років ведуть організоване життя української медичної родини. І там, де знайшлися ці кадри, там постала мережа осередків УЛТПА. Там, де таких кадрів не вистачило — треба надіятись, вони духово народяться. І в тих, поміж іншими, заходах привітає українська громада з'їзд УЛТПА.

Традиція лікаря - громадянина, інтелектуаліста, діяча, письменника, а навіть політика не чужа в українському житті. Десятки прізвищ знає наша історія, а в сучасному житті наша еміграційна медична громада має їх довгий ряд. Якщо з одного боку членство УЛТПА складається з абітурієнтів українських, західньоевропейських, американських і канадійських медичних факультетів, то з другого воно складається також із ряду громадських і політичних діячів, колишніх членів Армії УНР, УПА, українського підпілля, письменників, журналістів, співпрацівників українських наукових установ, співредакторів різних видань. Цікавий факт: якщо чимало членів УЛТПА різних переконань схрещують свої мечі на політично - громадському полі та щерблять свої пера в гарячих дискусіях над загальною проблематикою еміграційної України, то в системі УЛТПА невідомі факти політичної боротьби із намаганням увести „свою" політику або „захопити владу". Увесь час є тут спільний знаменик, який єднає здорові кадри в одну організацію. Незалежно від можливих недоліків, всі управи централі зуміли втримати й розбудувати установу, а редактори „Лікарського Вісника", особливо останніми роками, в'язати широко розкидану громаду в єдину родину.

І цей з'їзд, можна з певністю сказати, не буде підсумком перегонів у писанні рецепт, не буде обговоренням висоти гонорарів, ані дискусією про те, хто з ким і проти кого. Знову актив, знову й далі розбудова установи, знову не „посади", а звичайна, важка праця у відірваній від родини „вільній" хвилині, знову і далі забезпечення свіжого допливу до організованих рямок, несення імени українського професіоналіста у довкілля, намічування, де і коли можна ще краще заповнити рямки нашої організованої громади. Не відірваним від життя і громади клюбом — а участю своїх сил у розбудові нашого, передусім духового, життя. Не у втіканні — а у включенні. У конструктивізмі доповнення.

Зорганізований і здоровий лікарський кадр з усіма своїми досягненнями: професійним, інтелектуальним, науковим, духовим і громадсько-політичним вже давно поставив себе у власність української громади, як частина її. І, як в минулому, так і тепер, силою добровільного поставлення себе в таке світло — факт чергового з'їзду у продовженні праці — це неписаний салют українського лікарського кадру на еміграції своїй громаді і своєму народові там, над Дніпром.

Змагання в красномовстві в семінарії св. Василія у Стемфорді, Конн.

4 квітня відбулися в семінарії св. Василія змагання учнів-промовців. Із 9-ої, 10-ої, 11ої та дванадцятої кляси вибрано шість найкращих промов, опрацьованих під керівництвом учителя д-ра В. Луцева.

Хоч шість змагунів не дало змоги списуватися іншим, теж не менш добрим промовцям. При доборі учитель і самі учні руководилися знанням мови змагуна, його дикцією, змістом промови та її оригінальністю. Наголоси й граматичні, рідше стилістичні недотягнення довелося справити учителеві.

В названому дні стало дві групи до змагання. Англомовна група із шести студентів не українців і українців, що під проводом директора о. Л. Мощара опрацювали тему: „Релігія в моєму житті" та стільки ж українців із промовою "Необхідність знання української мови в ЗДА". На змаганні були присутні батьки учнів, студенти коледжу і всі учні середньої школи, гості та члени Батьківського Комітету і запрошені судді. На суддів запрошено б. мін. Закарпатської України, проф. Августина Штефана, директора одної з публічних народних шкіл Стемфорду М. Нагорного й учителя И. Лукова.

Після відчитання англійських промов приступлено до української частини. На залі було доволі багато батьків-українців та й більшість студентів розуміла промовців, тож була напружена увага, але не можна було перебивати її оплесками. Першим виступив учень 12-ої кляси Володимир Ковалівський з Асторії, Л. І. Його промова обдумана, речева, написана з переконанням і закінчувалася словами Сидора Воробкевича:

„Мово рідна, слово рідне,
Хто вас забуває,
Той у грудях не серденько,
Але камінь має".

Влодко промовляв перший і дістав трему. Це й не дало йому змоги виграти одне з перших місць.

Після Ковалівського виступав його однокласник Богдан Косович з Ню Гейвену, Конн. Промова Богдана була логічна, але чи не для оригінальности він доводив, що тільки чотирьом групам в ЗДА суджено втримати українську мову, тим, що думають вернутися в Україну, військовикам та провідникам Америки, студентам й професорам славістики, священикам обох церков.

В нього не було віри в те, що казав.

Він найкраще з цілої групи розуміє завдання промовця.

Дав би Бог, щоб із нього виріс проповідник-священик і промовець-патріот. Він найкращим учнем з української мови на всю школу.

Наймолодший з усієї групи, учень 10-ої кляси Іван Козак з Йонкерсу, Н. И. Він найкращий учень з української мови в цілій клясі. Ми віщуємо, що він виб'ється на доброго проповідника чи промовця.

Переможцем не довелося йому бути, але він здобуде перемогу іншим разом.

Найбільше признання належиться таки тут народженому учневі 11-ої кляси Томі Вовчкові, що не тільки вивчив мову за три роки, зглибив її нюанси, опанував доволі добре граматику.

Його залізна логіка в промові; любов до цієї мови і бажання бачити нас у славі й величі та п'ятнування тих, що соромляться української мови — знаменні. Він зовсім заслужено здобув третє місце, віримо, що ще здобуде й перше!

Першуном вийшов юний сумівець Євген Татарин з Ню Йорку.

Слухачі його промови — ніколи не забудуть пам'ятних слів: „Так довго, як довго хоча б одна українська дитина не знала рідної мови, наші успіхи, тобто літературні, організаційні, релігійні та всякі інші надбання не будуть повними!"

Промова Євгена плила із глибин молодечого серця й усе те, що сказав, це його тверда віра!

Честь тобі за це, Євгене, — неси в глибині душі оту любов до рідної нації й церкви все життя!

Останнім, шостим промовцем виступав теж нюйоркчанин — Мирон Кукурудза, б. активний чоловий сумівець і інструктор добре вишколеної танцювальної групи. Його промова цікава й оригінальна але треба було викресати більше запалу, а Мирон завзятий козарлюга, він опанує краще мову й таки вийде переможцем!

На закічення треба відмітити, що в Семінарії св. Василія відбуваються такі змагання щороку, але українських промовців допущено вперше, і віримо, що не востаннє!

Враження із змагань було глибоке й мало чималий виховний вплив не тільки на учнів, але й на батьків. Треба подумати, щоб такі змагання влаштовувано в інших школах. Організаторам належиться за це подяка.

О. М.

Господарник-промисловець у творчості У. Самчука

Закінчення зі стор. 2-ої

використовує підземні багатства. Він — в'язень режиму, але він — будівник Евразії.

І хоч Самчук наділив свого героя і творчим розмахом, і красою і мужністю, Іван є радше трагічною постаттю нашого сучасного і нашого минулого. Самчук створив піонера - евразійця, людину широких і сміливих замислів, що несе цивілізацію в неосвоєні ще простори, що бореться за поступ людства, але робить це на славу і користь ворога своєї батьківщини. І власне в цьому полягає трагізм Івана Мороза, і не лише Мороза, а всіх українців, які вже триста літ служать „старшому братові", хоч і поневолі як Іван Мороз, утративши віру в свою провідну серед слов'ян, ролю.

Самчук вивів свого героя з селянської аристократії, з хутора, що над Дніпром, чим зв'язав його з першими будівниками української державности, і заставив будувати його нову імперію, СССР, якого Україна є складовою частиною. Тому слушно Юрій Шевельов назвав Івана Мороза „імперською людиною", а не українцем, а Самчук свій, повний непорозумінь твір, „темнотою", а не боротьбою. І тому Іван Мороз не зрадник, як його називають деякі читачі і критики, а лише — малорос!

В „Ості" Самчук ще раз вернувся до концепції Кирило - Методіївського Братства, федерації слов'ян під проводом України, нав'язуючи до минулого, до провідної ролі України - Руси. Самчук обновив її, поставивши питання радше в широкому, світовому і загальнолюдському маштабі. Самчук влучно підкреслив ролю українців в будові імперії, що потверджують не лише історичні факти, але й події наших днів, які вказують, що, коли імперія знаходиться в критичній ситуації, до голосу приходять малороси, які стабілізують захитані позиції імперії. Так було за Петра І, так є й сьогодні!

ПРЕСОВИЙ ФОНД „СВОБОДИ"

На цьому місці друкуємо імена тих ВП. Громадян, що надіслали свою добровільну доплату до передплати та свою пожертву на фонд „Свободи" та її видань: англомовного „Українського Тижневика" і дитячого журналу „Веселка", і потверджуємо з подякою висоту одержаної суми:

СПИСОК Ч. 19.

С. Подоли, Альбіон	$50.00	Клівленд	1.00
Р. Григорко, Дірборн	10.00	І. Труш, Вест Істон	1.00
Я. Рак, Ірвінгтон	5.00	Н. Зопко, Зеймор	1.00
П. Кізел, Дітройт (з нагоди прийняття в честь Анни і Теодора Медведів)	5.00	Т. Зопко, Зеймор	1.00
Д-р В. Семків, Тілс	5.00	Л. Габриль, Воррен	1.00
Д-р С. Ворох, Нюарк	5.00	Ю. Куриленко Лос Анджелес	1.00
Д-р И. Оришкевич, Бруклин, Н. И.	5.00	В. Максимів, Ню Йорк	1.00
В. Сенежак, Орендж	3.00	Д. Баранецький, Бафало	1.00
І. Малейкий, Шикаґо	3.00	В. Олейко, Денвер	1.00
І. Решетелович, Дітройт	3.00	З. Максимів, Ню Йорк	1.00
А. Королюк, Геркімер	3.00	Н. Н. Скрентон	1.00
В. Кметь, Клівленд	3.00	Д. Вараницький, Баффало	1.00
Т. Стефанюк, Дітройт	3.00	Н. Налисник, Ню Йорк	1.00
Литвин, Стемфорд	3.00	А. Сморжанюк, Ірвінгтон	1.00
П. Крисюк, Віллард	3.00	І. Коваль, Арнольд	1.00
С. Яхторович, Шикаґо	3.00	О. Головко, Ст. Павл	1.00
А. Куш, Пюрія	3.00	Ю. Барезінська, Протсбурґ	1.00
М. Вурдин, Шикаґо	3.00	І. Долинський, Кліфтон	1.00
Я. Войнаровський, Шикаґо	3.00	П. Щупляк, Клівленд	1.00
О. Захарків, Оук Парк	3.00	М. Торак, Рочестер	1.00
В. Снігурович Шикаґо	3.00	Д. Ґреґуляк, Флинт	1.00
З. Петеш, Шикаґо,	3.00	В. Ходак, Філядельфія	1.00
Г. Прокопович, Шикаґо	3.00	Т. Кісілевич, Флинт	1.00
Д-р Г. Чвартацький Йонкерс, Н. И.	3.00	В. Учач, Дітройт	1.00
І. Турик, Озон Парк	3.00	С. Багрій, Шикаґо	1.00
Ф. Мартинюк, Ґрімсбай	2.00	М. Шчудляк, Еддістон	1.00
П. Грицай, Шикаґо	2.00	В. Пасічник, Дітройт	1.00
М. Рибка, Джерзі Сіті	2.00	М. Костів, Гопве Джанґтон	1.00
О. В. Федорович, Сиракюз	2.00	В. Ягла, Гартборо	1.00
І. Кузь, Пассайк	2.00	М. Тимець, Оук Лаун	1.00
А. Корбяк, Гамтрамк	2.00	Г. Сполітакевич, Рівер Ейдж	1.00
С. Яць, Рокавей Біч	2.00	С. Коваль, Гарфілд	1.00
Б. Стеців, Пассайк	2.00	Р. Влотний, Честер	1.00
В. Вакалець, Пассайк	2.00	А. Залевська, Ваппінґерс Фолс	1.00
В. Дорофей Рочестер	2.00	І. Кривий, Дітройт	1.00
Т. Рабець, Нюарк	2.00	В. Кондра, Врумал	1.00
Д. Розпопа, Нюарк	2.00	І. Панчишин, Шикаґо	1.00
Я. Круп'як, Дітройт	2.00	М. Чатирка, Гілкрест	1.00
Р. А. Гавриляк, Рочестер	1.00	Г. Р. Ткачук, Санта Клара	1.00
М. Вачинський, Л. Айленд	1.00	Г. Шавалюк, Гакетстави	1.00
Г. Яремчук, Істон	1.00	С. Дзінко, Рочестер	1.00
М. Станарець, Шикаґо	1.00	М. Відак, Клівленд	1.00
А. Панчишин, Філя, Па.	1.00	М. Божик, Бурбанк	1.00
А. Чорний, Балтімор	1.00	П. Ґаєвський, Маямі	1.00
М. Корінець, Л. Анджелес	1.00	В. Федусів, Трой	1.00
Д-р В. Малиновський	1.00	Р. Сисун, Ветлі	1.00
		А. Ратич, Балтимор	1.00
		С. Готра, Дітройт	1.00

В АМЕРИЦІ І В СВІТІ

У СТОЛИЦІ ПІВДЕННОГО В'ЄТНАМУ САЙҐОНІ АРЕШТОВАНО 40 осіб за змову проти теперішнього тамошнього уряду Фана Гуї Квата. Одна третина арештованих — цивільні особи, решта військовики. У зв'язку з поголосками про можливість перевороту — південно - в'єтнамське летунство було поставлене в стан воєнного поготівля.

ЗАХІДНЯ НІМЕЧЧИНА СТАРАЄТЬСЯ СТАТИ ЧЛЕНОМ ДУНАЙСЬКОЇ КОМІСІЇ, що має нагляд над навігацією по Дунаю і займається проєктами будови каналів, розбудови гирла, будови мосту, що лучив би Румунію і Болгарію і т. п. Дунай випливає з Західньої Німеччини, але членами тієї Комісії є ЧСР, Мадярщина, Югославія, Румунія і Болгарія — всі комуністичні країни, з якими Західня Німеччина не має дипломатичних, тільки торговельні, зв'язки. Належать туди ще СССР і Австрія.

У РИМІ, НА ТЕРЕНІ ВАТИКАНУ, ОБРАНО в суботу 22 травня нового „отця генерала" найсильнішого римо-католицького монашого Чину ОО Єзуїтів: єпископа Педра Аррупе, родом еспанця, 57-річного лікаря, який від 30-ох років живе в Японії і в 1945 році поспішив з лікарською допомогою жертвам атомової атаки у Гірошімі.

ПЛАСТОВІ ТАБОРИ ЛІТОМ 1965 РОКУ

ТАБОРИ НОВАКІВ

1. „Вовча Тропа", Іст Четгем, Н. И. — 4 липня до 31 липня
2. „Новий Сокіл", Норт Коллінс, б. Бофало, Н. И. — 24 липня — 14 серпня
3. „Зелений Яр", б. Дітройту, Міш. — 25 липня — 15 серпня
4. Висконсин, Станиця Шикаґо — 15 липня — 5 серпня

ТАБОРИ НОВАЧОК

1. „Вобрівка" б. Гартфорду, Конн. — 3 липня — 25 липня
2. „Вовча Тропа", Іст Четгем, Н. И. — 31 липня — 28 серпня
3. „Новий Сокіл", Норт Коллінс, Н.И. — 4 липня — 24 липня
4. „Зелений Яр", б. Дітройту, Міш. — 4 липня — 25 липня
5. Висконсин, Станиця Шикаґо — 15 липня — 5 серпня

ТАБОРИ ЮНАКІВ

1. „Бобрівка" б. Гартфорду, Конн. — 3 липня — 25 липня
2. „Вовча Тропа", Іст Четгем, Н. И. — 3 липня — 31 липня
3. „Новий Сокіл", Норт Коллінс, Н. И. — 24 липня — 14 серпня
4. „Зелений Яр", б. Дітройту, Міш. — 25 липня — 15 серпня
5. Табір Станиці Шикаґо — 8 серпня — 29 серпня
6. Мандрівний табір для старших юнаків Станиці Шикаґо — 6 червня — 12 червня
7. Мандрівний табір для старших юнаків Станиці Дітройт — 10 липня — 21 липня.

ТАБОРИ ЮНАЧОК

1. „Бобрівка" б. Гартфорду, Конн. — 3 липня — 25 липня
2. „Вовча Тропа", Іст Четгем, Н. И. — 31 липня — 28 серпня
3. „Новий Сокіл", Норт Коллінс, Н.И. — 4 липня — 25 липня
4. „Зелений Яр", б. Дітройту, Міш. — 4 липня — 25 липня
5. Висконсин, Табір Стан. Шикаґо — 15 липня — 5 серпня

ВИШКІЛЬНІ ТАБОРИ

1. Курс-табір для новацьких впорядників східних округ на „Вовчій Тропі", Іст Четгем, Н. И. в часі від 26 червня до 4 липня. Комендант пл. сен. О. Гаврилюк.
2. Курс-табір для новацьких впорядників середніх округ на „Новому Соколі" б. Бофало, Н. И. в часі від 26 червня до 3 липня. Комендант пл. сен. Надія Кулинич.
3. Курс-табір для вишколу проводів таборів юнаків „Лісова Школа" в Гайтер, Н. И. в часі від 20 червня до 3 липня. Комендант пл. сен. Ю. Крижанівський.
4. Курс для вишколу діловодів новацьких з'єднань і новацьких таборів, для членів Кр. Реф. УПН та комендантів -ок і бунчужних новацьких таборів в часі від 3 липня до 5 липня на „Вовчій Тропі", Іст Четгем, Н. И.
5. Курс-табір для вишколу проводів таборів юначок в часі від 18 липня до 25 липня на „Вовчій Тропі", Іст Четгем, Н. И. Організатор Курінь УСП „Ті, що греблі рвуть".

СПЕЦІЯЛІЗАЦІЙНІ ТАБОРИ

1. Літунсько-гірсько-морський табір для юнаків в часі від 3 липня до 18 липня в Адірондак Форест Резервейшен, Індіян Лейк. Організатор Улад Старших Пластунів в США. Провід: ст. пл. Ярослав Лучкань, ЧМ, ст. пл. Мирон Бабюк, СМ, пл. сен. Володимир Пилишенко, ЧМ.
2. Табір „Стежки Культури" для юначок із пробою розвідчиці понад 16 років життя і старших пластунок, в часі від 15 серпня до 28 серпня на „Вовчій Тропі", Іст Четгем. Організатор Плем'я „Перші Стежі". Комендантка пл. сен. Люба Крупа.

МАНДРІВНІ ТАБОРИ

1. Мандрівно-водний табір для старших юначок і старших пластунок в стейті Ню Йорк у місяці липні. Організатор II Кур. УСП-ок „Перші Стежі". Комендантка пл. сен. Ольга Колодій.
2. Мандрівно-водний табір для старших юначок і старших пластунок у горах Адірондак. Організатор Курінь УСП-ок „Чорноморські Хвилі".
3. Мандрівно-водний табір для старших юнаків і старших пластунів в „Альґонквін Парк", Канада в часі 14 серпня — 28 серпня. Організатор Курінь УСП-ів „Хмельниченки". Комендант ст. пл. Роман Пиріг.
4. Мандрівний табір для старших пластунок в горах Барабу в часі від 13 червня до 19 червня. Організатор Станиця в Шикаґо.
5. Мандрівний табір для старших юнаків в горах Барабу в часі від 6 червня — 12 червня. Організатор Станиця в Шикаґо.
6. Мандрівний табір для старших юнаків в Канаді в часі від 10 липня до 21 липня. Організатор Станиця в Дітройті. Командант пл. сен. Ігор Король.

УВАГА! Пригадуємо, що реєстрація таборовиків на місяць липень кінчається 31-го травня ц. р.

КРАЙОВА ТАБОРОВА КОМІСІЯ

КНИЖКИ

ЦІННА ПРАЦЯ ПРОФ. П. ФЕДЕНКА

Вийшла друком нова книга професора Панаса Феденка: „Український рух у XX столітті". (Історія України, 18 розділів) — ціна $2.90. Адреса для замовлення: I. Manylo, Wolosozar P.O. Box 472, Vineland, N.J. USA

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ УНСОЮЗУ!

Ділимося сумною вісткою, що в Ню Йорку, 22-го травня 1965 року помер провідний член Зборівського Допомогового Комітету Ню Йорку, кол. директор Маслосоюзу і Українського Банку, посадник міста Зборова в Україні

бл. п. ОСИП МАЛАНЧУК

ПАНАХИДА відбудеться 24-го травня ц. р. о год. 7:30 веч. в похоронному заведенні П. Яреми при 7-ій вулиці в Ню Йорку.

ПОХОРОН відбудеться 25-го травня 1965 року о год. 11-ій перед полуднем з української католицької церкви св. Юра в Ню Йорку.

ХАЙ ЙОМУ СИРА ЗЕМЛЯ БУДЕ ЛЕГКОЮ!

ЗБОРІВСЬКИЙ ДОПОМОГОВИЙ КОМІТЕТ в НЮ ЙОРКУ

Ділимося з Товаришами, Приятелями і Українським Громадянством сумною вісткою, що дня 22-го травня 1965 року помер в Ню Йорку Член Управи наших Організацій

сл. п. ОСИП МАЛАНЧУК

кол. провідний кооперативний діяч в Зборові, колишній член Головної Управи Української Соц.-Радикальної Партії у Львові.

ПОХОРОНИ відбудуться у вівторок, 25-го травня 1965 року на українському цвинтарі в Бавнд Бруку, Н. Дж.

УКРАЇНСЬКА ВІЛЬНА ГРОМАДА
ОРГАНІЗАЦІЯ УКРАЇНСЬКИХ СОЦІЯЛІСТІВ в ЗДА

У ПЕРШУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ НАШОГО ДРУГА

бл. п. д-ра Ізидора Дубицького

в Українській Католицькій Церкві на Пармі, Огайо, будуть відправлені

Заупокійні Богослужби:

в СЕРЕДУ, 26-го ТРАВНЯ 1965 р. о год. 6:45 рано
і в НЕДІЛЮ, 6-го ЧЕРВНЯ 1965 р. о год. 10-ій рано

Родина ДАНИЛЕВИЧІВ

Замість квітів на могилу св. п. інж. РОМАНА КАРПИНСЬКОГО жертвуємо на Видання Збірника про Теребовельщину: М. Курочка $10.00, І. Духницький $10.00, І. Дурбак $5.00, П. Шуган $5.00, Ю. Фриз $5.00, Є. Хома $5.00, д-р Р. Криштальський $5.00, В. Палідвор $5.00. Разом $50.00.

Українські мистецькі сили в співпраці з американською оперою в Сент Пол, Мінн.

Стейт Міннесота є відомий із своїх десятьох тисяч озер і чудової природи. В ньому є багато різних театрів. В нашій столиці Сент Полі маємо також свою оперу — „Опера Воркшап", завданням якої виявляти таланти серед молоді, концентрувати молоді сили на виступах на сцені, привчаючи їх до майбутнього ширшого шляху — праці в операх, — як професіоналів. Ця опера утримується пожертвами своїх членів і опікунів. Вже неpaз запрошували вони до участи наших співаків: пана Михайла Даниленка, молоденьких співачок Оксану Мірзу і Ліду Курилко.

Всуботу 13 березня вирішила я піти послухати, як справляються з своїм завданням молоді сили. Хоч була заметіль, заля у „Вімен Ситі Клаб", була переповнена. В ній можна було чути різні мови. Ставили три одноактові опери: „Бастін і Бастієна" — В. Моцарта, „Внизу долини" — Курт Вейла, і „Сестра Ангелина" — Г. Пуччіні. Музичним директором і поставником був Макс Г. Метцгер.

Одноактову оперу „Бастін і Бастієна" Моцарт написав, як йому було 12 років, і вона настільки була популярна в Австрії, що нею в Зальцбурзі завжди відкривали кожнорічні фестивалі. Сентпольський Оперовий Ансамбль поставив цю річ в пам'ять фундаторки цієї „Опери Воркшап" пані Рейн Майер. Ролю бастіна виконувала панночка Ліда Курилко. Поява її на сцені в ролі хлопця, в чудовому парчовому блакитному костюмі того часу, вільне поводження на сцені, чудовий голосок приковував глядача до дії. Гарна була в „нього" партнерка Кеті Фольдесі - Бастієна. Авдиторія живо реагувала на дії цих „двох" — такі вони були милі своїм виконанням і молодістю.

Друга — одноактівка, — це епізод з життя Брок Вівера — фармера, який втік з в'язниці, щоб побачити ще раз свою милу. В ній приймав участь ввесь ансамбль.

Третя — „Сестра Ангелина" — глибоко драматичний твір. Дія проходить в 17-му сторіччі в монастирі. Сестра Ангелина вже сім років в монастирі і ніколи не говорила ні з ким про свою родину. Сестри знали, що вона принцеса, але не знали причин, які змусили піти в монастир.

Одного дня ігуменя повідомила Сестру Ангелину про приїзд тітки. З радістю зустрічала сестра Ангелина свою родичку, але у відповідь дістала холодну вимогу — підписати папір, в якому „вона" — сестра Ангелина відписує всю свою посілість молодшій сестрі Анні-Віолі, яка має виходити заміж. Сестра Ангелина радіє з цієї новини, але зазначає, що вона ніколи не забуде свого сина. І тут розкривається її тайна. Холодно і бездушно сповіщає тітка про смерть її сина два роки тому. Від такої страшної новини сестра Ангелина втратила притомність. Врешті вона підписує документ.

Тітка забирає папір і зневажливо до племінниці кидає монастир. Сестра Ангелина ввесь час мріє про сина і, щоб з'єднатися з ним, випиває отруту. Збагнувши злочинність свого вчинку, вона просить про прощення за зроблений вчинок. В монастирській каплиці вівтар поволі освітлюється і сестра Ангелина, вмираючи, бачить Пречисту Діву Марію з своїм сином, який простягає рученята до своєї матері.

Це зміст опери Пуччіні. А подала я її тому, що ролю сестри Ангелини виконувала пані Оксана Бринь, відома наша співачка.

Це була чудова гра драматичної артистки в прекрасному голосовому виконанні. Авдиторія завмерла. Лише з різних частин залі чулися хливання. Коли дали світло на залю, то ще раз тривала мовчанка, яка перейшла в бурхливі оплески. Диригент і всі глядачі дякували пані Оксані за чудове виконання ролі і за співпрацю у вихованні молодих артистів. Виходячи з залі чулося: — „Це була найкраща частина всієї програми". Я і всі члени хору „Дніпро", присутні і не присутні на цій виставі, є горді з успіху наших членів.

Валентина Єрмоленко

● **В португальській колонії** Анголі пані Йозефа Альмеіда звернулася до властей за відновлення її особистої довідки. Власті перевіряючи її картотеку, ствердили, що вона — померла 18 жовтня 1963 р. переведено „ексгумацію" її домовини і стверджено, що в тій домовині була лялька, випхана газетним папером. Розписано стежні листи за розведеним з панею Альмеідою чоловіком, який зголосив був її смерть та „похоронив" її, щооб „одідичити" після неї спадок.

АТРАКЦІЯ СВІТОВОЇ ВИСТАВКИ В НЮ ЙОРКУ

Однією з найбільших атракцій Світової Виставки в Ню Йорку, яка притягає численних глядачів, є виставлена у Ватиканському павільйоні відома статуя Мікель-Анджельо Буонаротті „Пієта", що її привезено спеціяльно з Риму. Під час зимових місяців ця статуя була охоронювана сильною сталевою сіткою.

Перед торжественним днем у Філядельфії

Матеріяльними засобами й організаційними зусиллями християнських громад творяться тривалі пам'ятники слави Божої, парохіяльні церкви та катедри. Це видимі пам'ятники української християнської віри й культури, які своїм існуванням говоритимуть про життєвість українських поколінь, їхню духову індивідуальність, їхню прив'язаність до прадідівської традиції і приналежність до світового християнського руху. Кожна така будова, що супроводилась жертвою, зусиллям і Божим благословенням, є вивершенням зовнішнього аспекту нашого життя, з закінченою формою стремлінь тисяч відданих християнській справі вірних, а роками очікувана хвилина посвячення довершеної будівлі храму, це вже ніби заповнення цієї зовнішньої форми багатством духового змісту, моральними скарбами християнського світовідчування людини сучасної доби.

З хвилиною благословення свіжих церковних мурів і з моментом віддання храму церковній громаді до вжитку, зачинається властива його функція, формування людських душ в обличчі складних суспільних процесів модерної доби; формування цих душ у вірі в Бога, твердішій за залізобетон церковних стін і у відданості тисячелітній українській християнській традиції.

Модерний український християнин змушений не тільки ставити чоло зматеріялізованому нігілізмові й софістичному атеїзмові, але й загрозі розпливу традиційних культурних вартостей серед моря чужих культур. Церква, як організація, мусить мати силу видержати всякі атаки як незрушима цілість, яку наші предки зберегли для нас в найчорніші часи нашої історії. Вона, наша Католицька Церква, повинна в часі екуменізму зміцнитися у всьому світі, а не роздрібнюватись, чи наближуватись до форми й духа інших місцевих церков. Кожна нова церковна будова, — це нова твердиня живучости й сили нашої віри, та доказ відданости вищим засадам морального життя.

З таким роздумуванням вірні парохії Царя Христа в північній Філядельфії, а разом з ними вірні цілого міста й околиці, очікують торжества посвячення новозбудованої церкви, якого 30 травня довершить Впреосв. Кир Амврозій Сенишин. Цього дня вірні очікують не тільки видимого знаку завершення їхньої жертви й зусиль, але початку нового етапу в їхньому церковно-релігійному житті, етапу конечної і такої широко в наших релігійних піснях оспівуваної єдности у вірі й праці, та в пізнаванні вічної Правди.

Нова святиня, збудована у зближеному до східнього візантійського стилю, хоч не має центрального положення, все ж таки вирізняється своєю архітектурою з-посеред одноманітного окруження, нагадуючи прохожим про іншу духовість, оригінальну й тисячелітню, що не піддається впливові часу.

У плянованому торжестві в дні 30 травня вона має ще й інший важливий аспект. Покійний Св. Отець Йоан 23-ій уділив цій церкві привілеїв відпустового міста і сам посвятив корону до ікони Зарваницької Богоматері. Парох о. В. Головінський, колишній парох Зарваниці, недаром очікує всіх своїх парохіян та численної участи в торжестві багатьох своїх колишніх парохіян із Зарваниці, але й прочан, що із віддалених місць відбували колись рік-річно прощі до Зарваниці.

Нехайже новітня Зарваниця продовжує світлу традицію старої в надії, що вона стане твердинею збереження віри й українських християнських традицій для майбутніх поколінь.

Степан Процик

Ґалерея „Ми і Світ" виставляла праці передового японського маляра

Від 11 до 22 травня відбувалася в торонтонській ґалереї „Ми і Світ" виставка кольорових дереворитів найвідомішого сучасного майстра цього мистецького жанру в Японії та одночасно й одного з найкращих у світі, — Кіоші Сайто. Сайто живе постійно в Токіо. Найбільші музеї модерного мистецтва мають його праці. Але знавці стверджують, що колекція, яка тепер виставляється у нашій ґалереї, є одною з найкращих, які доводилось бачити.

Обширну інформацію про виставку подала радіовисильня СіБіСі і її коментатор Брус Роджерс сам закупив одну картину. Критик щоденника „Ґловб енд Мейл", Дейвід Сілкокс, написав у своїй критиці 15 ц. м.:

„Кіоші Сайто, народжений 1907, є одним із передових графіків сучасної Японії. Виставка його 25 праць, є відважною подією в ґалереї „Ми і Світ". Виставка номерично акцентує Сайтові геометричні студії архітектури, то ж це дає милу різнородність сюжетів, від ґротескової студії стільців у французькому кварталі Ню Орлеану до могутнього Будди і приголомшливо великої грав'юри жінки, виконаної в більш традиційній манері. Сайтові грав'юри міських домів і городів повні контрастних тонів і текстюр. Він творить ефекти великого і затишного простору у вузькому, замкненому куточку. М'які, сірі площі ріні, нагло переходять у темні, суворі стіни, які, зчерги, прозирають відкритими отворами вікон. Кожен детайль дбайливо збалянсований, але ефект трапляється випадковий. Тут є сила без театральної бравури".

Критик щоденника „Торонто Дейлі Стар", Антоні Феррі, 17 травня, інформував, що Кіоші Сайто походить із славної школи „Сосаку ганґа", який, одержавши в 1951 році у Сао Павльо першу нагороду на Бієнніялі модерного мистецтва, тепер продає свої речі з такою самою легкістю, як їх продукує. Критик подивляє геометричну структуру і незрівняну орієнтальну збалянсованість його праць.

Виставку Кіоші Сайта відвідало багато визначних знавців мистецтва і колекціонерів. Вона обґрунтувала добре ім'я ґалереї „Ми і Світ" на Канадському мистецькому ринку.

А. Б.

Радісно бачити й слухати...

Приємно відзначити, що по багатьох містах молодечі організації об'єднано відзначають Шевченківський день величавими імпрезами. Ці імпрези своєю формою і змістом переросли традиційні академії, і саме тому глибше втілюють Шевченківські ідеї в душу людини.

Радісно бачити, коли на сцені сидять два десятки юних бандуристів (Дітройт), і під мелозвуки бандур співають пісні поета. А після кожної павзи, диктори (два студенти) розповідають про життя, творчість і боротьбу Тараса з гнобителями народів. Це ніби розвідка в минуле, і прогноз на майбутнє.

І ще радісно бачити і чути, як молодь на вигоні співає веснянок, як уважно слухає думу старого кобзаря (П. Китастий), як ця молодь з надхненням рецитує кращі перлини поета.

І вже найсвіжішим резонансом повіяло, коли чужинецькі студенти деклямували твори нашого поета: грецькою, англійською, італійською, фрацузькою, еспанською, литовською, німецькою та японською мовами. Слухаєш і думаєш: Шевченко поет усіх народів, усіх віків.

А ось розповідає фармер з Онтаріо.

— До міста нам далеченько. Ми вирішили Шевченківський день відзначити на фармі. Зійшлось нас 8 родин до одної хати. Замість реферату послухали цікавої розповіді про відкриття пам'ятника Шевченкові у Вашинґтоні. Після запитань і відповідей, послухали плиту „Слово Тараса", наспівану Капелею Бандуристів ім. Шевченка. І хоч цей літературно-музичний монтаж ми не раз слухали, але в гурті він здавався новим. Пісні, музика, в нас святковий настрій. Це була година гарного і змістовного концерту.

Справді, „Слово Тараса" — це найкращий доробок Капелі, і він увійде в історію нашої музики. Це ніби коментар до невмирущого, завжди нового „Кобзаря". А який успіх, де є настоятелем протоземлі?

А тепер, щож пишуть із дому?

„За традицією відвідали Чернечу гору. Хоч була субота, людей було чимало. Самотужки відспівали „Як умру"... (хору не було), пройшлись по кімнатах музею, переглянули експонати (котрий вже раз!), послухали 75-ти річного Кобзаря самоука „Думи мої" та „Реве та стогне..." Він дуже нагадував нам Шевченківського кобзаря, що з голосу спав, і руки вже не грають. Всеж, багато дечого нагадав він слухачам з минулого, призабутого".

Нас радує те, що кобзар не забув нагадати про минуле, щоб слухач те минуле сам порівняв із сучасним.

Ол. Зозуля

● **У парляментарних виборах у Лібії** програли пан-арабські націоналісти, які є звеличниками єгипетського президента Нассера, що має амбіції бути диктаторським лідером всього арабського світу. Озлоблений цією прогрою єгипетський уряд, який контролює всю пресу в Єгипті, велів писати про заворушення в Лібії, пофальшування виборів і т. п. Наслідок такий, що лібійські араби ще більше звернулися проти Нассера і його аґентури.

ЗАКЛИК ДО ВІДДІЛІВ УНСОЮЗУ!

В березні ц. р. Головна Канцелярія УНСоюзу вислала на адреси відділових секретарів запитник відносно громадської, культурної, допомогової і товариської діяльности Відділів. Цей запитник був виготований і розісланий на прохання Центрального Братського Конґресу Америки, який переводить цей опит для важливої мети: збереження для братських установ їх дотеперішних фінансових привілеїв.

Багато Відділів ще не звернули нам цих виповнених запитників. Тому звертаємося до них з проханням й дорученням, **НЕГАЙНО** виповнити запитник та його якнайскоріше переслати до Головної Канцелярії. Справа дуже **ПИЛЬНА!**

Головна Канцелярія Українського Народного Союзу

ТАРЗАН, ч. 5 439. Дон продовжує оповідати.

"THAT NIGHT," CONTINUED DON, "I AWAKENED BREATHLESSLY AND KNEW THAT CLYDE WAS STANDING NEAR--"

"I WAS PARALYZED BY FRIGHT--I COULD FEEL HIS MURDEROUS EYES PIERCING OUT OF THE BLACKNESS--"

"SOON, HOWEVER, HE TURNED AND SHUFFLED AWAY--ONLY A WHIMSICAL CHANGE OF MIND SAVED ME FROM BEING KILLED!!"

— Тієї ночі, — продовжував Дон, — я пробудився захеканий і побачив, що Клайд стояв недалечко...

— Я був спаралізований страхом... І я міг чути, як його вбивчі очі пронизували темінь...

— Та незабаром він відвернувся і посунувся геть... Тільки якась примхлива зміна його думки врятувала мені життя!